

Standarta Eiroparometrs 76

**SABIEDRISKĀ DOMA EIROPAS SAVIENĪBĀ
2011. Gada rudens**

**NACIONĀLAIS
ZIŅOJUMS**

LATVIJA

Pētījumu pasūtītājs un tā tapšanu koordinējis Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāts.

Šis ziņojums tapis Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā.

Šis dokuments nepauž Eiropas Komisijas viedokli.
Tā interpretācija un viedokļi ir vienīgi autoru ziņā.

Standarta Eiroparometrs 76 / 2011. Gada rudens – TNS Opinion & Social

Saturs

IEVADS	2
1. INFORMĒTĪBA PAR EIROPAS POLITIKAS PROCESIEM	3
1.1. IEDZĪVOTĀJU INFORMĒTĪBA PAR EIROPAS SAVIENĪBU.....	3
1.2. INFORMĀCIJAS AVOTI PAR POLITISKAJIEM JAUTĀJUMIEM	4
1.3. INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA PAR EIROPAS SAVIENĪBU.....	5
2. EIROPAS SAVIENĪBAS TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA UN GALVENĀS PRIORITĀTES	8
2.1. GALVENĀS EIROPAS SAVIENĪBAS NĀKOTNES PRIORITĀTES	8
2.2. EIROPAS SAVIENĪBAS PRIORITĀRO JOMU NOVĒRTĒJUMS	10

Ievads

Eiobarometra 76" aptauja Latvijā notika no 2011.gada 5. līdz 20.novembrim, un tās laikā tika aptaujāti 1009 Latvijas pilsoņi, kas ir vecāki par 15 gadiem. Aptauju veica tirgus un sociālo pētījumu aģentūra „TNS Latvia”. „Eiobarometrs 76” ir sešpadsmitā „Eurobarometer Standard” aptauja, kopš Latvija ir kļuvusi par Eiropas Savienības dalībvalsti.

2011.gads Latvijas vēsturē paliks kā "pirmo reizi" gads – 28.maijā Valsts prezidents Valdis Zatlers ar rīkojumu Nr.2 pirmo reizi izmantoja prezidenta pilnvaras rosināt parlamenta atļaušanu, 23.jūlijā pirmajā referendumā par Saeimas atļaušanu nospiedošs vairākums vēlētāju teica "jā" jaunām Saeimas vēlēšanām, un 17.septembrī pirmo reizi notika ārkārtas parlamenta vēlēšanas.

Viens no pēdējiem 10.Saeimas darbiem bija LR Valsts prezidenta vēlēšanas, kurās lielāko Saeimas atbalstu ieguva Zaļo un Zemnieku savienības pārstāvis Andris Bērziņš. Savukārt līdzšinējais Valsts prezidents Valdis Zatlers pēc prezidentūras beigām iesaistījās jauna politiskā spēka „Zatlera Reformu partijas” (ZRP) izveidē. Priekšvēlēšanu periods iezīmēja arī izmaiņas Latvijas partiju ainavā – jūlijā tika oficiāli dibināta „Zatlera Reformu partija”, savukārt 10.jūlijā partija "Visu Latvijai!" pieņēma lēmumu apvienoties vienā partijā ar līdzšinējo sadarbības partneri "Tēvzemei un Brīvībai/ LNNK”.

Septembrī notikušajās ārkārtas 11.Saeimas vēlēšanās vislielāko balsu skaitu ieguva „Saskaņas centrs”. Jaundibinātā „Zatlera reformu partija” vēlēšanās guva otru lielāko vēlētāju atbalstu, savukārt iepriekšējā Saeimā visplašāk pārstāvētā partija „Vienotība” jaunajā 11.Saeimā ieguva trešo lielāko vietu skaitu.

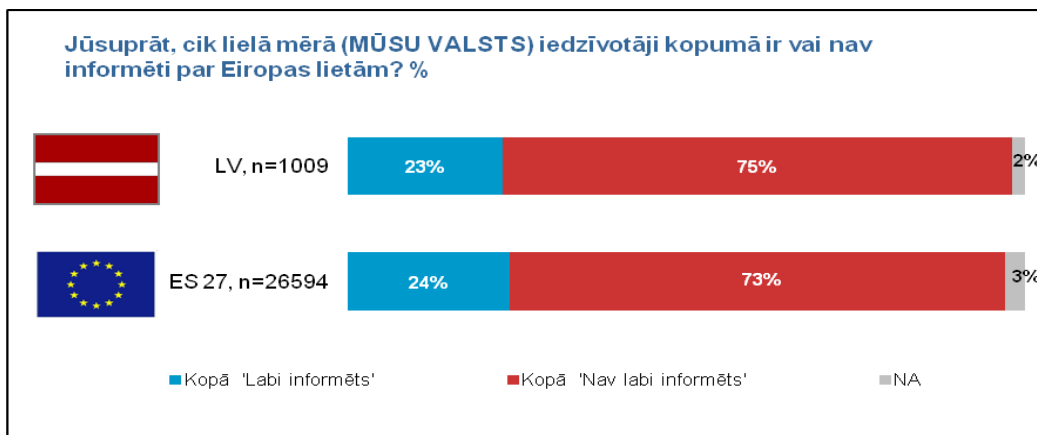
Pēcvēlēšanu periodu ievadīja ilgas debates partiju starpā un dažādu valdības koalīcijas modeļu izvērtēšana. Vairāk nekā mēnesi pēc ārkārtas Saeimas vēlēšanām jaunievēlētais parlaments apstiprināja Valda Dombrovska vadīto valdību, kuru veido ZRP un "Vienotība" kopā ar Nacionālo apvienību, opozīcijā atstājot 11. Saeimas vēlēšanu uzvarētāju "Saskaņas centru", kā arī iepriekšējās valdības partnerus „Zaļo un Zemnieku savienību”. Vēl pirms valdības apstiprināšanas ZRP atstāja seši deputāti, kas turpina atbalstīt valdības koalīciju.

Par spīti 2011.gada ekonomiskajiem satricinājumiem vairākās Eiropas Savienības valstīs, Latvijas ekonomikā bija vērojama stabilizācija, ko apliecināja arī starptautiskā aizdevuma misijas noslēgums gada nogalē. Vēl pirms tam gan finanšu iztrūkuma dēļ tika apturēta Latvijas Krājbankas darbība, iedragājot cilvēku uzticību visam banku sektoram un ļaujot izplatīties baumām arī par citu banku stabilitāti. Kopumā 2011.gads iezīmēja pozitīvas izmaiņas iedzīvotāju attieksmē pret valsti notiekošo un cerības uz pārmaiņām valstī pēc jaunās Saeimas ievēlēšanas, taču optimisma noturība lielā mērā būs atkarīga no politiķu spējas pieņemt un sabiedrībai izskaidrot arī nepopulārus lēmumus.

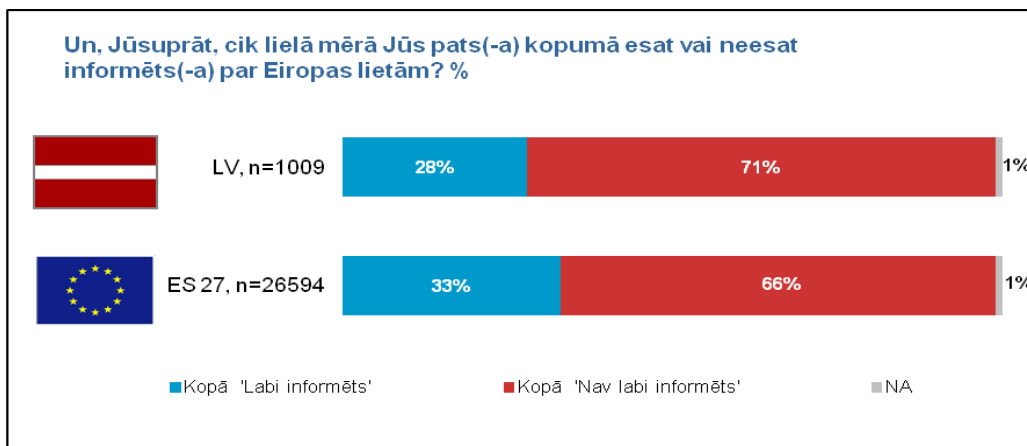
1. INFORMĒTĪBA PAR EIROPAS POLITIKAS PROCESIEM

1.1. Iedzīvotāju informētība par Eiropas Savienību

Ceturtdaļa Eiropas Savienības 27 dalībvalstu (ES 27) – arī Latvijas - pilsoņu uzskata, ka valsts iedzīvotāji kopumā ir informēti par Eiropas lietām. Attiecīgi 23% Latvijas iedzīvotāju un 24% Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu kopumā ir informēti par Eiropas lietām. Tomēr trīs ceturtdaļas eiropiešu (75%) uzskata, ka iedzīvotāji nav labi informēti par Eiropas lietām.

Trešā daļa (33%) Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu savu informētības līmeni par Eiropas lietām vērtē kā labu. Latvijas pilsoņi savu informētību par Eiropas lietām ir novērtējuši zemāk – nedaudz vairāk nekā ceturtdaļa (28%) aptaujāto norādījuši, ka personīgi jūtas labi informēti par Eiropas lietām.

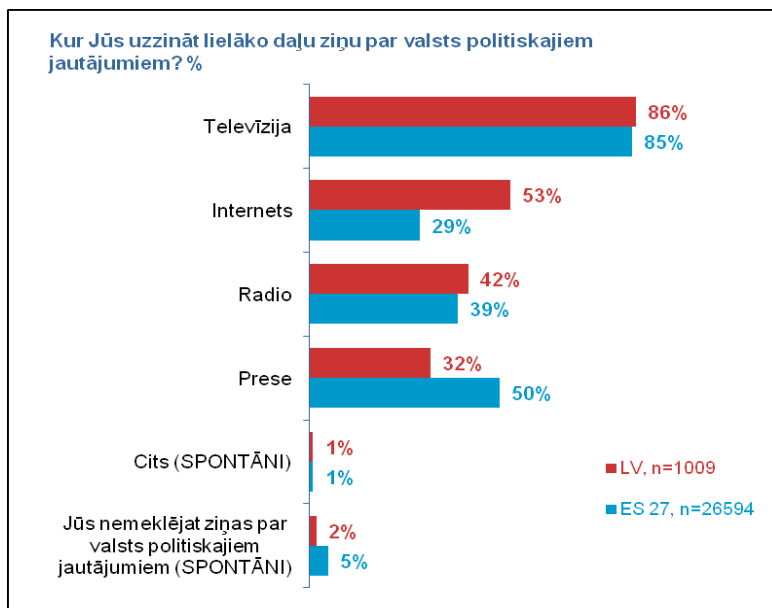

Tomēr jāatzīmē, ka Latvijas pilsoņi retāk nekā vidēji Eiropā norādījuši, ka vispār nav informēti par Eiropas lietām - attiecīgi desmitā daļa (11%) Latvijā iepretim vidēji 15% ES dalībvalstīs.

1.2. Informācijas avoti par politiskajiem jautājumiem

Gan ES 27 dalībvalstu, gan Latvijas pilsoņu vidū biežāk minētais informācijas avots par valsts politiskajiem notikumiem ir televīzija – to norādījuši 86% Latvijas iedzīvotāju un 85% Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu.

Otrs biežāk minētais informācijas avots Latvijā ir internets (53%), tam seko radio (42%) un prese (32%).

Tikmēr Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi kā otru galveno informācijas avotu par valsts politiskajiem jautājumiem ir minējuši presi (50%), tai seko radio (39%) un internets (29%).

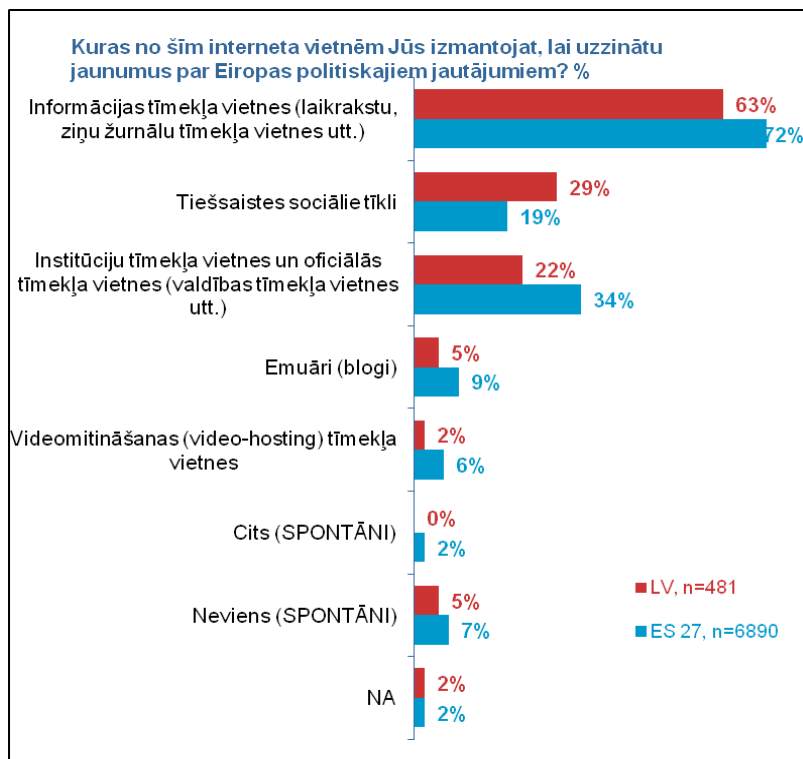
Līdzīgi kā par valsts politiku, arī par Eiropas politikas jautājumiem kā Latvijas, tā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi informāciju visbiežāk iegūst no televīzijas – attiecīgi 81% Latvijas un 79% ES 27 dalībvalstu pilsoņu.

Latvijas pilsoņu vidū kā nākamie biežāk minētie informācijas avoti par Eiropas politikas jautājumiem ir internets (48%), radio (37%) un prese (28%). Savukārt eiropiešu vidū nākamie biežāk minētie informācijas avoti par Eiropas politikas jautājumiem ir prese (47%), radio (35%) un internets (26%).

Tāpat jāatzīmē, ka desmitā daļa (10%) eiropiešu un 7% Latvijas pilsoņu norādījuši, ka vispār nemeklē ziņas par Eiropas politikas lietām.

Tie ES 27 dalībvalstu un Latvijas pilsoņi, kuri informāciju par politiskajiem jautājumiem iegūst internetā, visbiežāk to s laikrakstu, un ziņu žurnālu tīmekļa vietnēs. 72% Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi par valsts politikas jautājumiem un 63% Latvijas pilsoņu par Eiropas politikas lietām uzzina informācijas tīmekļa vietnēs (laikrakstu, ziņu žurnālu tīmekļa vietnēs).

Latvijas pilsoņu vidū kā biežāk minētie informācijas avoti internetā gan par valsts politikas, gan Eiropas politikas jautājumiem ir tiešsaistes sociālie tīkli (attiecīgi - 29% par valsts politikas jautājumiem, 29% - par Eiropas politikas jautājumiem) un institūciju tīmekļa vietnes un oficiālās tīmekļa vietnes (attiecīgi - 18% par valsts politikas jautājumiem, 22% - par Eiropas politikas jautājumiem).

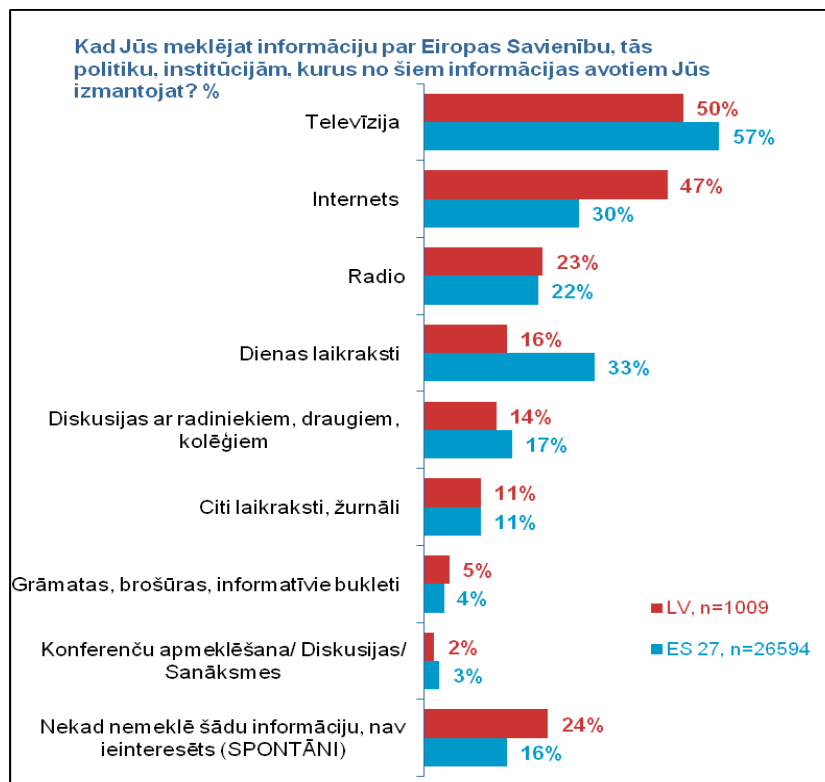

Savukārt ES 27 dalībvalstu pilsoņi kā otru biežāk izmantoto informācijas avotu internetā minējuši institūciju tīmekļa vietnes un oficiālās tīmekļa vietnes (attiecīgi - 24% par valsts politikas jautājumiem, 34% - par Eiropas politikas jautājumiem) un kā trešo biežāk izmantoto interneta informācijas avotu eiropieši minējuši tiešsaistes sociālos tīklus (attiecīgi - 20% par valsts politikas jautājumiem, 19% - par Eiropas politikas jautājumiem).

1.3. Informācijas pieejamība par Eiropas Savienību

Gan ES 27 dalībvalstu, gan Latvijas pilsoņi kā svarīgāko avotu informācijas iegūšanai par Eiropas Savienību ir minējuši televīziju. Puse (50%) Latvijas pilsoņu un 57% eiropiešu informāciju par Eiropas Savienību iegūst no TV.

Līdzīgi kā par valsts politikas jautājumiem un Eiropas politiku, Latvijas pilsoņi par Eiropas Savienību, tās institūcijām un politiku bieži informāciju atrod internetā (47%). Tāpat salīdzinoši biežāk Latvijas pilsoņi kā informācijas ieguves avotus par Eiropas Savienību minējusi radio (23%), dienas laikrakstus (16%), diskusijas ar draugiem, kolēģiem un paziņām (14%) un citus laikrakstus un žurnālus (11%). Savukārt ceturtdaļa (24%) Latvijas iedzīvotāju norādījuši, ka informāciju par Eiropas Savienību nemeklē vispār.

Savukārt visu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi salīdzinoši biežāk kā nozīmīgākos informācijas iegūšanas avotus par Eiropas Savienības jautājumiem bez televīzijas ir norādījuši dienas laikrakstus (33%), internetu (30%) un radio (22%). Nedaudz retāk kā informācijas avoti par Eiropas Savienību kalpo dienas laikraksti (14%) un citi laikraksti un žurnāli (11%). 16% eiropiešu norādījuši, ka nekādu informāciju par Eiropas Savienību un tās institūcijām nemeklē.

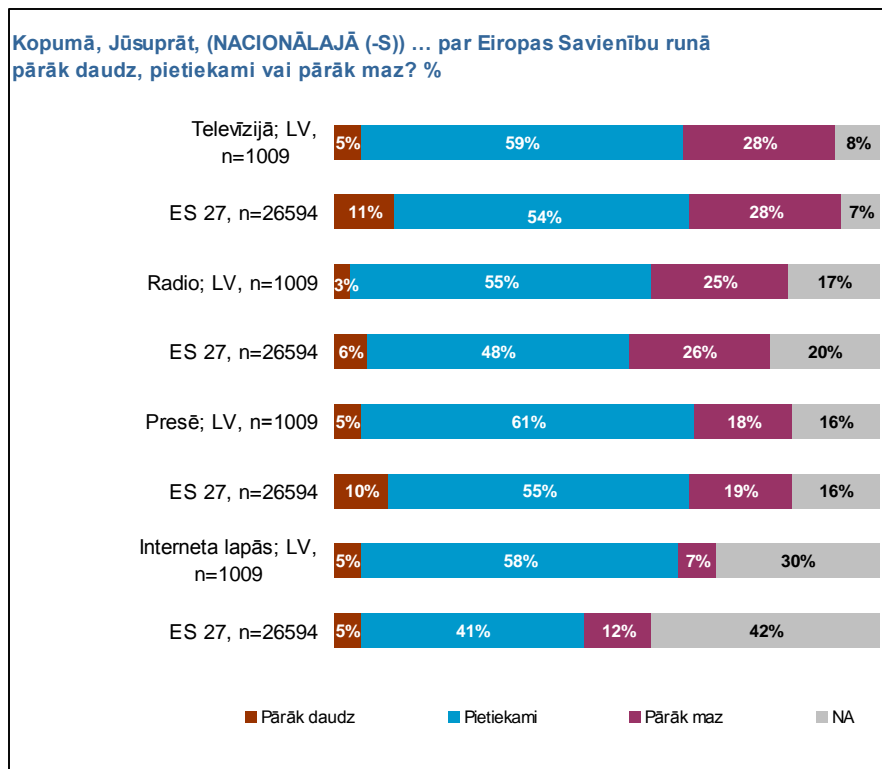
Jāatzīmē, ka gan Latvijas, gan pārējo Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu vidū samērā neliela daļa kā informācijas avotus par Eiropas Savienību izmanto grāmatas un dažāda veida informatīvos materiālus (attiecīgi – 5% Latvijas pilsoņu un 4% - ES 27 dalībvalstu pilsoņu) un konferences un dažādas diskusijas (attiecīgi - 2% Latvijas pilsoņu un 3% - ES 27 dalībvalstu pilsoņu).

Kopumā lielākā daļa ES 27 dalībvalstu pilsoņu un arī Latvijas pilsoņu uzskata, ka dažādos nacionālajos plašsaziņas līdzekļos tiek pietiekami runāts par Eiropas Savienību.

Latvijas pilsoņi uzskata, ka pietiekami par Eiropas Savienību tiek runāts nacionālajā presē (61%), nacionālajā televīzijā (59%), nacionālajās interneta lapās (58%), kā arī nacionālajā radio (55%).

Tomēr vairāk nekā ceturtdaļa Latvijas pilsoņu uzskata, ka nacionālajā televīzijā un nacionālajā radio par Eiropas Savienības jautājumiem tiek runāts nepietiekami (attiecīgi – 28% Latvijas pilsoņu uzskata, ka televīzijā par ES jautājumiem runā nepietiekami, 25% Latvijas pilsoņu uzskata, ka radio par ES jautājumiem runā nepietiekami).

Tāpat salīdzinoši neliela daļa (3-5%) Latvijas pilsoņu norādījuši, ka, viņuprāt, Latvijas plašsaziņas līdzekļos runā pārāk daudz par Eiropas Savienības jautājumiem.

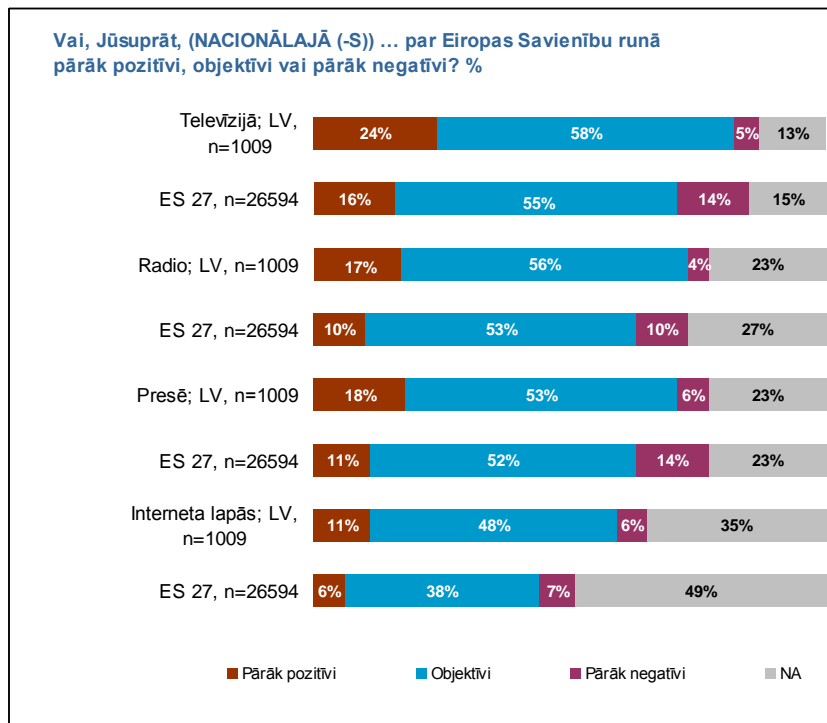
Kā Latvijā, tā arī citās ES dalībvalstīs lielākā daļa pilsoņu uzskata, ka nacionālajos plašsaziņas līdzekļos par Eiropas Savienības jautājumiem runā pietiekami. Tomēr būtiski vairāk ES 27 dalībvalstu pilsoņi kopumā uzskata, ka gan nacionālajā televīzijā (11%), gan nacionālajā presē (10%) par Eiropas Savienības jautājumiem tiek runāts pārāk daudz.

Savukārt, ja analizē informācijas saturu par Eiropas Savienību, tad lielākā daļa Latvijas pilsoņu uzskata, ka informācija par Eiropas Savienību masu medijos Latvijā tiek atspoguļota objektīvi—televīzijā (58%), radio (58%), presē (56%), interneta lapās (48%).

Ceturtda daļa (24%) Latvijas pilsoņu uzskata, ka televīzijā informācija par Eiropas Savienību tiek atspoguļota pārāk pozitīvi. Tāpat gandrīz piektā daļa Latvijas pilsoņu uzskata, ka informācija presē un radio par Eiropas Savienības jautājumiem tiek atspoguļota pārāk pozitīvi (prese – 18%, radio – 17%).

Neliela daļa (4-6%) Latvijas pilsoņu uzskata, ka visos Latvijas plašsaziņas līdzekļos informācija par Eiropas Savienību tiek atspoguļota pārāk negatīvi.

ES 27 dalībvalstu pilsoņi kopumā salīdzinoši retāk nekā Latvijas pilsoņi uzskata, ka informācija par Eiropas Savienību nacionālajos medijos tiek atspoguļota pārāk pozitīvi (televīzija – 16%, prese – 11%, radio – 10% un interneta lapās– 6%).

Tomēr eiropieši kopumā ievērojami biežāk nekā Latvijas pilsoņi uzskata, ka informācija par Eiropas Savienību nacionālajos plašsaziņas līdzekļos tiek atspoguļota pārāk negatīvi (televīzija un prese – 14%, radio – 10%, interneta lapas – 7%).

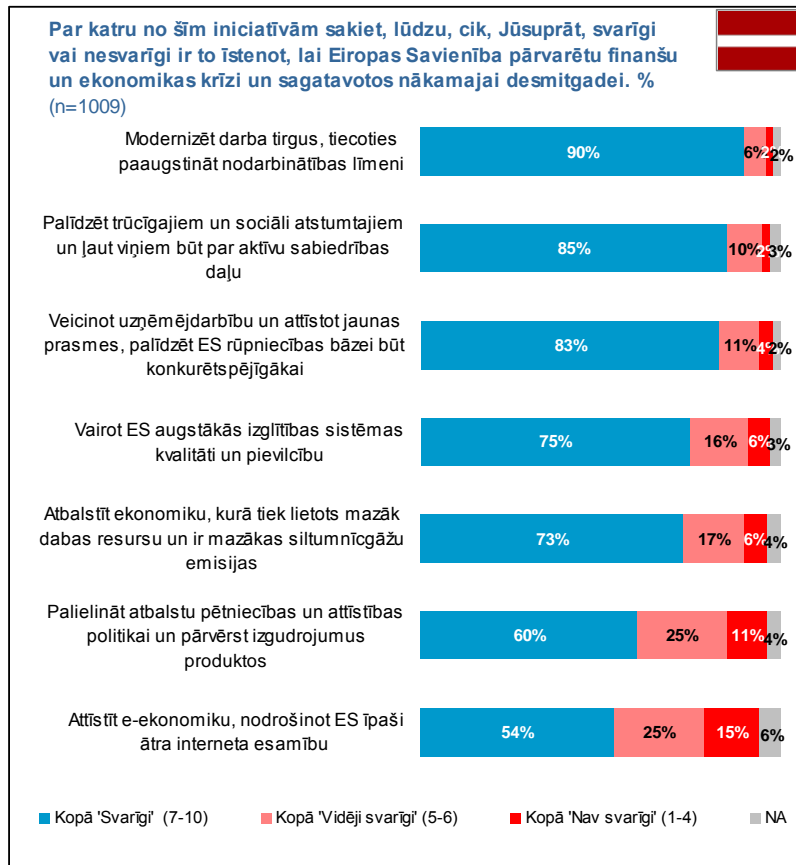
2. Eiropas Savienības turpmākā attīstība un galvenās prioritātes

2.1. Galvenās Eiropas Savienības nākotnes prioritātes

Domājot par turpmāk risināmajiem jautājumiem Eiropas Savienībā, lai pārvarētu finanšu un ekonomikas krīzi un sagatavotos nākamajai desmitgadei, Latvijas pilsoņi kā svarīgāko uzdevumu norāda darba tirgus modernizēšanu, tiecoties paaugstināt nodarbinātības līmeni. To kā galveno prioritāti izvirzījuši absolūtais vairākums Latvijas pilsoņu (90%).

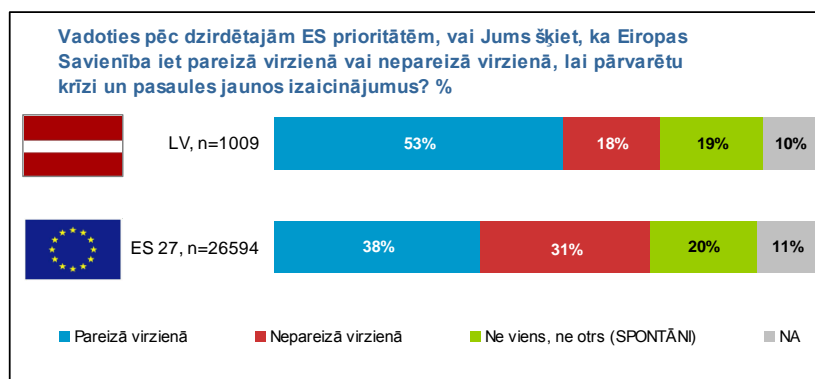
Tāpat absolūtais vairākums Latvijas pilsoņu kā ļoti svarīgas iniciatīvas, lai pārvarētu finanšu un ekonomikas krīzi, ir minējuši palīdzību **trūcīgajiem un sociāli atstumtajiem** (85%) un **ES rūpniecības konkurētspējas paaugstināšanu, veicinot uzņēmējdarbību un attīstot jaunas prasmes** (83%).

Kā svarīgas prioritātes krīzes pārvarēšanai Latvijas pilsoņi min arī tādas iniciatīvas kā **ES augstākās izglītības sistēmas kvalitātes un pievilcības uzlabošanu** (75%) un **atbalstu ekonomiku, kurā tiek lietots mazāk dabas resursu un ir mazākas siltumnīcgāzu emisijas** (73%). Pārējās aktivitātes kā svarīgas Latvijas pilsoņi minējuši salīdzinoši retāk.

Līdzīgi kā Latvijā, arī pārējo ES dalībvalstu pilsoņi kā galveno uzdevumus min **palīdzību trūcīgajiem un sociāli atstumtajiem (79%), darba tirgus modernizēšanu, tiecoties paaugstināt nodarbinātības līmeni (78%), kā arī atbalstu ekonomikai, kurā tiek lietots mazāk dabas resursu un ir mazākas siltumnīcgāzu emisijas (75%).**

Vadoties pēc kopumā dzirdētās informācijas par Eiropas Savienības nākotnes prioritātēm, vairāk nekā puse (53%) Latvijas pilsoņu norādījuši, ka Eiropas Savienība virzās pareizā virzienā, lai pārvarētu ekonomisko krīzi un pasaules jaunus izaicinājumus. Piektā daļa (18%) Latvijas pilsoņu norādījuši, ka Eiropas Savienība virzās nepareizā virzienā, lai pārvarētu ekonomisko krīzi. Piektā daļa (19%) Latvijas pilsoņu norādījuši, ka situācijai neatbilst ne viens, ne otrs apgalvojums, un desmitajai daļai (10%) nav konkrēta viedokļa par Eiropas Savienības virzību.

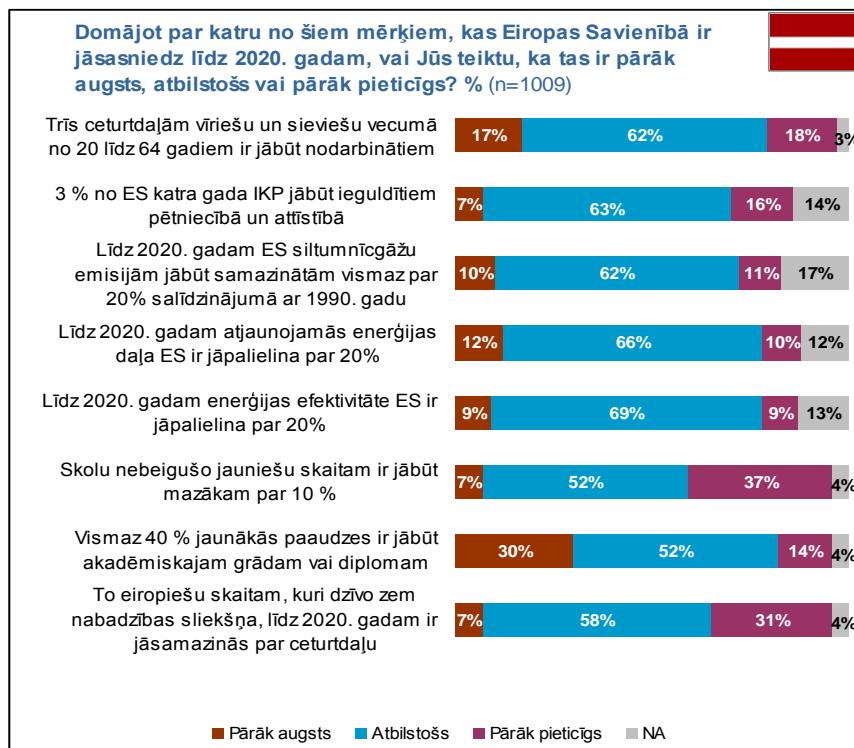
Savukārt Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi kopumā ir ievērojami skeptiskāki nekā Latvijas pilsoņi par Eiropas Savienības virzību krīzes pārvarēšanā. Tikai 38% ES 27 dalībvalstu pilsoņu ir pārliecināti, ka, domājot par pašreizējām Eiropas Savienības prioritātēm, var secināt, ka Eiropas Savienība virzās pareizā virzienā. Trešā daļa (31%) eiropiešu uzskata, ka Eiropas Savienība šobrīd nevirzās pareizā virzienā, lai pārvarētu finanšu krīzi.

Līdzīgi kā Latvijas pilsoņu vidū, arī kopumā piektā daļa (20%) eiropiešu nepiekrīt ne vienam, ne otram apgalvojumam, kamēr desmitajai daļai (11%) eiropiešu nav konkrēta viedokļa par Eiropas Savienības virzību.

2.2. Eiropas Savienības prioritāro jomu novērtējums

Domājot par Eiropas Savienības izvirzītajiem nākotnes mērķiem, lielākā daļa ES 27 dalībvalstu un arī Latvijas pilsoņu tos novērtē kā atbilstošas un sasniedzamas.

Salīdzinoši biežāk Latvijas pilsoņi kā atbilstošus izvirzītos mērķus minējuši apņemšanos līdz 2020.gadam enerģijas efektivitāti ES palielināt par 20% (69%), līdz 2020.gadam atjaunojamās enerģijas daļu ES palielināt par 20% (66%) un 3% no ES katra gada IKP ieguldīt pētniecībā un attīstībā (63%).

Savukārt Latvijas pilsoņi salīdzinoši biežāk par pārāk ambiciozu Eiropas Savienības mērķi uzskata apņemšanos panākt, ka vismaz 40% jaunākās paaudzes cilvēku ir ieguvuši akadēmisko grādu vai diplomu (30%). Savukārt kā pārāk pieticīgi Eiropas Savienības mērķi visbiežāk minēti skolu nebeigušo jauniešu skaitam īpatsvara samazināšanai zem 10% (37%) un zem nabadzības sliekšņa dzīvojošo eiropiešu skaita samazināšana par vienu ceturtdaļu līdz 2020.gadam (31%). Arī katru no pārējiem aktivitātēm apmēram desmitā daļa (7-17%) ir novērtējuši kā pārāk augstu un tikpat (9-18%) - kā pārāk pieticīgu.

Atsevišķi analizējot pilsoņu viedokļus par Eiropas Savienības prioritātēm dažādās jomās, **liels atbalsts gan Latvijas pilsoņu vidū, gan eiropiešu vidū vērojams šādos jautājumos:**

- *Jauniešu jautājumu risināšanā - izglītības līmeņa kopējās kvalitātes paaugstināšana* (šo aspektu kā Eiropas Savienības prioritāti atzīmējuši 88% Latvijas pilsoņu) un **aktīvāka jauniešu iesaiste darba dzīvē** (šo aspektu kā Eiropas Savienības prioritāti atzīmējuši 75% Latvijas pilsoņu).
- *Nabadzības jautājumu risināšanā – sociālās aizsardzības un pensiju sistēmas ilgtspējas un labākas piekļuves veselības aprūpes sistēmai nodrošināšana* (84%);
- *Iedzīvotāju darbu un prasmju veicināšanā - palīdzība cilvēkiem pielāgoties jauniem darba apstākļiem un iespējām karjeras izmaiņās* (82%) un **mūžizglītības veicināšana** (77%);
- *Enerģētikas jomā – finansiāla atbalsta sniegšana mazajiem uzņēmumiem un mājsaimniecības energoefektivitātes uzlabošanā* (78%).
- *Rūpniecības jomā – izmaiņas likumdošanā, lai atvieglotu uzņēmumu izveidi un darbību* (79%).

Savukārt kā vidējas prioritātes Eiropas Savienības jautājumi Latvijas pilsoņu vidū tiek vērtēti:

- *Interneta jomā - pakalpojumu attīstība pilsoņu vajadzībām (piem., e-valsts pārvalde, veselības aprūpe tiešsaistē)*. Šo aspektu kā Eiropas Savienības prioritāti atzīmējuši 65% Latvijas pilsoņu. Kā prioritāte minēta arī plašāka piekļuve platjoslai, lai tā būtu pieejama visiem Eiropas pilsoņiem (58%);
- *Pētniecības jomā – lielāks finansiāls atbalsts pētniecības jomai* (66%); **pētniecības pārorientācija uz jauniem izaicinājumiem - klimata izmaiņu, enerģijas un resursu efektivitātes pētniecība**(62%) un pētnieku sadarbības veicināšana(58%);
- *Enerģētikas jomā – atjaunojamās enerģijas avotu popularizēšana* (68%);
- *Rūpniecības jomā – grūtībās nonākušo rūpniecības nozaru pārstrukturizēšana* (66%);
- *Nabadzības jautājumu risināšanā – novatorisku izglītības, apmācības un darba iespēju nodrošināšana sabiedrības visneaizsargātākajai daļai* (58%) un **cīņa ar diskrimināciju un palīdzība riska grupām (tādām kā ģimenēm, kurās ir tikai viens no vecākiem, sievietēm gados, romiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un bezpajumtniekiem)** (56%).